

Postbus 38, 9780AA Bedum
Tel. 050-3018911
Fax 050-3018247
E-mail: gemeente@bedum.nl

Gemeenteraad van Bedum

Doorkiesnr. 3018245 (S.P. Bergsma)
Uw brief
Uw kenmerk
Ons kenmerk Z/Bedum/17/005037
Bijlage(n)

Onderwerp
Geothermieproject Stad Groningen
Vragen VVD fractie

Bedum, 10 oktober 2017

VERZONDEN 11 OKT. 2017

Geachte raad,

In de raadscommissie VROM van 4 okt 2017 zijn door de fractie van de VVD een aantal vragen gesteld over het geothermieproject in de stad Groningen namelijk:

- heeft de gemeente kennisgenomen van de inhoud van het rapport van de SodM aangaande geothermie door WarmteStad?
- wat is het standpunt van de gemeente daarover?
- hoe denkt de gemeente dit te communiceren met WarmteStad?

In deze brief gaat het college, conform de toezegging, in op de vragen. Hiertoe is is ook contact gelegd met de gemeente Groningen en WarmteStad.

Geothermie

Geothermie of aardwarmte is het gebruiken van diep gelegen warmwaterbronnen als duurzame energiebron voor o.a. de verwarming van woningen. Geothermie kan een grote rol spelen in de energietransitie en volgens de 'Ontwerp Structuurvisie Ondergrond' is er ook voldoende potentie van geothermie aanwezig in de Nederlandse bodem. Om geothermie op te halen uit de bodem, wordt het daar aanwezige warme zoute water opgepompt en de warmte middels warmtewisselaars uit het water gehaald t.b.v. o.a. het opwekken van energie of stadsverwarming. Het afgekoelde water wordt vervolgens weer teruggepompt en warmt weer op door de constante hitte uit de aardkern. Een geothermie-installatie bestaat daarom uit minimaal twee putten: tenminste één voor de aanvoer van heet water en tenminste één voor de afvoer van afgekoeld water. Tussen beide putten zit een afstand van minimaal 2 kilometer om wederzijdse beïnvloeding te voorkomen. In Nederland is de temperatuur net onder het maaiveld circa 10 °C en de stijging is ongeveer 30° C per km diepte.

Warm water ligt opgesloten in de diepe ondergrond: op een diepte van 3.500 meter is de watertemperatuur circa 120 graden C. Deze warmtebron is bijzonder geschikt voor hergebruik als energiebron. Voor de winning van geothermie gelden de regels uit de Mijnbouwwet. Om aardwarmte te mogen opsporen en winnen moet een vergunning worden aangevraagd bij het Ministerie van EZ. Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) adviseert het ministerie over het wel of niet verlenen van vergunningen.

WarmteStad

WarmteStad is een publiek nutsbedrijf van de gemeente Groningen en Waterbedrijf Groningen om Groningers en bedrijven te voorzien van duurzame warmte. Daarvoor exploiteert WarmteStad diverse WKO-bronnen in de stad. Doel is om (de stad) Groningen in 2035 energieneutraal te hebben. Daarnaast is een project gestart om 12.000 woningen in Groningen Noord-West zonder aardgas maar met aardwarmte te verwarmen. De boorlocatie is geprojecteerd op het Zerniketerrein in de stad Groningen. Er is eerder een opsporingsvergunning verleend aan de gemeente Groningen (verleend in 2011), deze loopt op 1 november 2017 af. WarmteStad heeft in eerdere reacties aangegeven dat veiligheid altijd voorop staat en dat zij het standpunt van SodM onderschrijven dat het boren naar aardwarmte veilig en verantwoord moet gebeuren; er komt een monitoringssysteem waardoor ingegrepen kan worden bij eerste seismiciteit.

Mogelijke risico's

Het boren in aardlagen kent verschillende risico's. Het SodM adviseert dan ook terughoudend te zijn met geothermie in gebieden waar aardbevingen voorkomen als gevolg van gaswinning of op locaties die vlak bij actieve breuken in de diepe ondergrond zijn gelegen (zoals in Oost Brabant en Noord Limburg). SodM geeft aan dat bij het verlenen van de opsporingsvergunning in 2011 aan de toen geldende Mijnbouwwet is getoetst. In 2011 werd de veiligheid voor omwonenden nog niet als weigeringsgrond meegenomen in de toetsing. In april 2015 is de opsporingsvergunning probleemloos verlengd door het Ministerie van EZ. In de aangepaste Mijnbouwwet (januari 2017) is veiligheid wel een weigeringsgrond.

WarmteStad heeft aangegeven dat alle specialistische onderzoeken, die tot nu toe zijn uitgevoerd, worden samengebracht tot een Seismische Risico Analyse en dat deze door een onafhankelijke derde partij zal worden getoetst. Het SodM zal op basis van deze toets en de eigen afweging tot een eindoordeel komen als basis voor het advies aan de minister van Economische Zaken. De minister is het bevoegd gezag voor deze vergunningen. Gemeente Groningen geeft aan dat de rapportages aangeven dat bij een worstcase scenario er geen veiligheidsgevaaren zijn. Daarnaast zal rondom het project continu monitoring plaatsvinden.

Advies SodM

WarmteStad heeft een opsporingsvergunning aardwarmte Groningen-2 aangevraagd (betreft de overdracht en verlenging van de aan de gemeente Groningen verleende vergunning naar WarmteStad). Binnen deze opsporingsvergunning wordt een aardwarmtebron ontwikkeld ten noorden en noordwesten van de stad Groningen. Dat betekent dat eerst een opsporingsboring wordt uitgevoerd en volgt de productietest (om te beoordelen of het project een kans van slagen heeft). Als alles volgens plan verloopt kan de winning van heet water plaatsvinden.

SodM heeft eerder (rapport 'Staat van de sector Geothermie', juli 2017), in het algemeen bij meerdere aardwarmteprojecten, aangegeven dat terughoudend moet worden omgegaan met het boren naar geothermie in de nabijheid van gasvelden en dat de veiligheid van aardwarmteprojecten nog niet kan worden gegarandeerd. Ook de overheid (vergunningverlener voor projecten) worstelt nog met geothermie. SodM heeft WarmteStad geadviseerd dat er eerst een grondige studie moet komen (Seismische Risico Analyse - SRA) voordat een opsporingsboring kan worden uitgevoerd. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de aanwezigheid in de omgeving van het geothermieproject van gasvelden. Omdat het een complexe materie is is het SodM hier nauw bij betrokken.

Deze SRA dient, voorafgaand aan de opsporingsboring, te worden ingediend en beoordeeld door de SodM. Voorafgaand aan de productietest en voorafgaand aan het winnen van geothermie zal opnieuw een SRA moeten worden uitgevoerd voordat hieraan goedkeuring wordt verleend door de minister. De SRA wordt door WarmteStad opgesteld en ligt t.z.t. voor bij SodM ter beoordeling en bespreking.

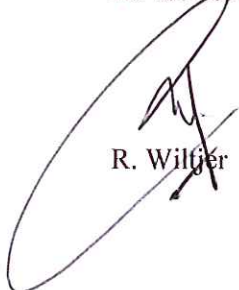
Bedum

Het gasveld Bedum ligt enkele kilometers ten noorden van het reservoir waar WarmteStad geothermie wil bedrijven en waarvoor nu tot 1 november een opsporingsvergunning is afgegeven. De verlenging van deze opsporingsvergunning en de overdracht daarvan van gemeente Groningen naar WarmteStad ligt nu voor.

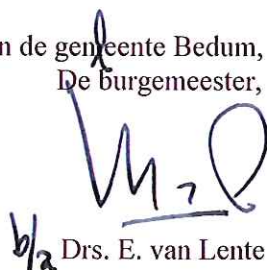
Het belang van Bedum, veiligheid voor haar inwoners en het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken, wordt voldoende gewaarborgd door de rol die de SodM hierin heeft en neemt in het kader van de Mijnbouwwet ten aanzien van het geothermieproject. Dit is overigens ook het belang van de gemeente Groningen en WarmteStad, zij hebben dit beiden nogmaals benadrukt; bij risico's geen project geothermie. Daarnaast neemt de vergunninghouder, nu nog gemeente Groningen, voorafgaand aan een winningsplan, contact op met de buurgemeenten, e.e.a. conform de voorwaarden uit de Mijnbouwwet voor overleg en nadere afspraken.

Het project zal verder 'kritisch' en belangstellend worden gevolgd en zonodig zal overleg plaatsvinden met gemeente Groningen, WarmteStad en/of SodM.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,
De secretaris,

R. Wilfer

De burgemeester,

b/2 Drs. E. van Lente